

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Nationale ombudsman
de heer A.F.M. Brenninkmeijer
Aan de Kinderombudsman
de heer M.L.M. Dullaert
Postbus 93122
2509 AC DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Justitieel Jeugdbeleid
Afdeling Jeugdbescherming

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Ons kenmerk
335514

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 8 februari 2013
Onderwerp Reactie op het rapport 'De ondertoezichtstelling bij
omgangsproblemen'

Geachte heer Brenninkmeijer en heer Dullaert,

Bij brief d.d. 5 november 2012 bood u mij het rapport 'De ondertoezichtstelling bij omgangsproblemen' aan. In deze brief heeft u mij verzocht om een reactie op de aanbevelingen uit het rapport. Omdat één van de aanbevelingen gericht is aan zowel de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) als mijzelf, hebben wij gekozen voor een gezamenlijke reactie op de aanbevelingen en bericht ik u hierbij mede namens de staatssecretaris van VWS, die de onderhavige onderwerpen in portefeuille heeft.

Met u onderschrijf ik het belang van een goede uitvoeringspraktijk van ondertoezichtstellingen bij omgangsproblemen. Hieronder geef ik per aanbeveling een reactie.

Aanbeveling 1 gericht aan de minister van VWS: Hulpverlening bij omgangsproblemen

'Zorg voor een landelijk dekkend aanbod van hulpverlening aan ouders en kinderen bij echtscheidingen, zowel in een vrijwillig als in een gedwongen kader. Indien nodig met inschakeling van vrijwilligers, door de week en in het weekend. Dit opdat de benodigde hulp beschikbaar is voor ouders en kinderen, zonder wachtlijsten. Zorg er ook voor dat vrijwilligers toegerust worden, onder meer qua opleiding en aansprakelijkheid. Zorg tevens voor aandacht in de hulpverlening voor het ouderperspectief.'

De staatssecretaris van VWS benadrukt dat de verantwoordelijkheid voor aanbod van hulpverlening aan ouders en kinderen bij gemeenten, provincies en zorgverzekeraars ligt. Dat geldt ook voor aanbod van hulpverlening bij echtscheidingen. Gemeenten hebben een belangrijke rol als het gaat om het beschikbaar stellen van lichtere vormen van hulpverlening en (in toenemende mate) de algemene regie op een goed op elkaar aansluitend pakket van beschikbare hulpverlening. De rol van gemeenten zal na de decentralisatie van de zorg voor jeugd op dit laatste terrein nog veel belangrijker worden.

Zeker sinds de landelijke invoering van de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) in 2008 geven gemeenten er blijk van oog te hebben voor het belang van goede ondersteuning bij echtscheiding. Dit geldt voor het zoveel mogelijk beperken van

nadelige gevolgen voor kinderen van echtscheiding en in toenemende mate voor het voorkomen van echtscheiding(sproblemen). Het Rijk ondersteunt gemeenten bij de invulling van deze rol. Begin 2010 is daartoe de handreiking 'Scheiding en de zorg voor de kinderen' en recentelijk is de handreiking 'Relatieondersteunend aanbod voor (jonge) ouders' voor alle gemeenten beschikbaar gesteld.

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Justitieel Jeugdbeleid
Afdeling Jeugdbescherming

Daarnaast heeft het voormalige programmaministerie voor Jeugd en Gezin de methodiekontwikkeling van het project 'Ouderschap blijft' mogelijk gemaakt. 'Ouderschap blijft' is een professioneel model voor omgangsbegeleiding dat in samenwerking met een aantal jeugdzorginstellingen is ontwikkeld door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI). De methodiek is bedoeld voor ouders die lichte hulp ontvangen vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Datum
8 februari 2013

Ons kenmerk
335514

Ook heeft het voormalige programmaministerie voor Jeugd en Gezin via ZonMW de 'Begeleide OmgangsRegeling' (BOR) van Humanitas mogelijk gemaakt. Dit maakte onderdeel uit van het ZonMw-programma 'Vrijwillige inzet voor en door jeugd en gezin'. De BOR richt zich op het ondersteunen van ouders en kinderen tot 12 jaar voorafgaand, tijdens en na de bezoeken van het kind aan de ouder die niet de dagelijkse zorg heeft. De ondersteuning van ouders en kinderen wordt uitgevoerd door ervaren vrijwilligers van Humanitas en begeleid door een professionele coördinator. Sinds december 2009 zijn in 6 regio's BOR Humanitas-projecten gestart en is BOR beschikbaar in 32 gemeenten. Met de 'Handreiking BOR Humanitas' en de basistraining BOR Humanitas voor vrijwilligers en coördinatoren is gezorgd voor de borging van de kwaliteit en een uniforme uitvoering van de BOR Humanitas. Met het licentiesysteem wordt BOR overdraagbaar naar regio's waar geen Humanitas-afdeling bestaat.

De staatssecretaris van VWS benadrukt het belang van het zoveel mogelijk voorkomen en beperken van de negatieve gevolgen van echtscheiding voor kinderen. Het vroegtijdig signaleren van relatieproblemen kan bijdragen tot het voorkomen van een scheiding. Met de genoemde ondersteuning zijn belangrijke stappen gezet in het toerusten van met name gemeenten bij het ontwikkelen van beleid en het beschikbaar stellen van hulpaanbod bij echtscheiding en omgangsproblemen.

Aanbeveling 2 gericht aan de staatssecretarissen van Veiligheid en Justitie en VWS: Samenwerking tussen instanties in de keten

'Waarborg dat het Bureau Jeugdzorg dat met de uitvoering van een ondertoezichtstelling wordt belast eerder in de keten bij de kwestie wordt betrokken, zodat de gezinsvoogden de ouders hebben gezien en gehoord, het advies van de Raad voor de Kinderbescherming kennen en weten wat de kinderrechter met de ouders heeft besproken, ook als dit niet duidelijk genoeg uit de beschikkingen van de kinderrechter blijkt.'

Ik deel uw mening dat het belangrijk is dat Bureau Jeugdzorg eerder in de keten wordt betrokken. Met de stelselwijziging jeugd in 2015, waarbij gemeenten als centrale regisseur de verantwoordelijkheid krijgen voor de uitvoering van alle zorg voor kinderen, jongeren en hun opvoeders, beoog ik een goede afstemming, samenhang en samenwerking binnen de keten.

Tot die tijd is het van belang dat de huidige verantwoordelijke organisaties in de keten in overleg gaan over verbetering van de samenwerking bij ondertoezichtstellingen bij omgangsproblemen. De Raad voor de

Kinderbescherming, Jeugdzorg Nederland en de Raad voor de Rechtspraak zijn naar aanleiding van uw aanbevelingen op 10 januari jl. op initiatief van de Raad voor de Rechtspraak in gesprek gegaan. Twee van uw medewerkers waren hierbij aanwezig. Er bestaat consensus tussen de ketenpartners dat het belangrijk is dat Bureau Jeugdzorg eerder in de keten wordt betrokken. Per regio zal besproken worden of en hoe dit haalbaar is. Er zijn verschillende acties en afspraken uit het overleg voortgekomen die door de ketenpartners binnen de eigen instelling en in de reguliere en regionale overleggen tussen de ketenpartners worden opgepakt. Deze acties en afspraken zien ondermeer op een betere positionering van de gezinsvoogd van Bureau Jeugdzorg op de zitting en een betere afstemming tussen ketenpartners opdat een eenduidige boodschap richting ouders en kind wordt uitgedragen en helder is wat van de gezinsvoogd kan worden verwacht. Het streven is bijvoorbeeld om op de zitting de doelen van de ondertoezichtstelling meer te expliciteren en deze doelen ook in de beschikking van de kinderrechter op te nemen. De mogelijkheden om – waar nodig – de 'warme overdracht' tussen Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming na afloop van de zitting te verbeteren worden verkend.

**Directoraat-Generaal
Jeugd en
Sanctietoepassing**
Directie Justitieel Jeugdbeleid
Afdeling Jeugdbescherming

Datum
8 februari 2013

Ons kenmerk
335514

Aanbeveling 3 gericht aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie:

Principiële discussie naar aanleiding van evaluatie.

'Zorg in het verlengde van de toetsende taak van de Raad voor de Kinderbescherming voor een evaluatie van de effecten en effectiviteit van de ondertoezichtstelling bij omgangsproblemen. Voer naar aanleiding van deze evaluatie een principiële discussie over de effectiviteit van deze maatregel en de mogelijke alternatieven.'

Ik onderschrijf het belang van het evalueren van de effecten en de effectiviteit van ondertoezichtstellingen, waaronder de ondertoezichtstelling bij omgangsproblemen. De Hogeschool Leiden heeft aangegeven belangstelling te hebben voor dit onderwerp en hier mogelijk nader onderzoek naar te willen doen. Het Ministerie van Veiligheid en Justitie is inmiddels in gesprek met de Hogeschool Leiden over de precieze insteek van dit onderzoek. Zodra duidelijk is op welke wijze de Hogeschool Leiden het onderzoek wil opzetten, beraad ik mij of dat volstaat of dat nader onderzoek aangewezen is.

Concluderend stel ik vast dat ondertoezichtstellingen bij omgangsproblemen de aandacht hebben. De conclusies en de concrete aanbevelingen voor de uitvoeringspraktijk die u op basis van uw onderzoek formuleert, acht ik zeer relevant en waardevol. Zoals uit bovenstaande blijkt, wordt deels al invulling aan de aanbevelingen gegeven en deels de haalbaarheid nader onderzocht.

Ten slotte meld ik u dat een kopie van deze brief aan de Tweede Kamer wordt gestuurd in verband met het verzoek van de (toenmalige) algemene commissie Jeugdzorg van 8 november 2012¹ om een kabinetsreactie op uw rapport.

Hoogachtend,

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

F. Teeven

¹ Kenmerk 2012Z18965/2012D41520